

УДК 78.087.68:821.161.2.09

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/45-1-13>

Микола ЛАСТОВЕЦЬКИЙ,

orcid.org/0000-0002-6208-070X

викладач-методист

Дрогобицького музичного фахового коледжу імені Василя Барвінського,

доцент кафедри музикознавства та фортепіано

Інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету

імені Івана Франка

(Дрогобич, Львівська область, Україна) zoriana0705@gmail.com

Любомира ЛАСТОВЕЦЬКА,

orcid.org/0000-0001-6069-1606

доцентка кафедри методики музичного виховання і диригування

Інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету

імені Івана Франка

(Дрогобич, Львівська область, Україна) zoriana0705@gmail.com

ТВОРЧІ КОНТАКТИ БОГДАНИ ФІЛЬЦ ІЗ МИСТЕЦЬКИМИ КОЛАМИ ДРОГОБИЧА

Мета статті – дослідити творчі взаємини української композиторки та музикознавиці Богдани Михайлівни Фільц (1932–2021) з представниками музично-мистецьких кіл міста Дрогобича. Методологія статті ґрунтується на застосуванні комплексного підходу з переважанням теоретичного, аналітичного, типологічного та порівняльно-узагальнюючого методів. Наукова новизна полягає в доповненні наявних знань у сфері фільцезнавства щодо специфіки взаємодії мисткині з представниками дрогобицької мистецької еліти. У висновках акцентовано, що візити композиторки до міста Котермака відзначалися систематичним характером, особливо у пізній період її життєтворчості. Вони плідно позначилися на активізації музичного життя краю, передовсім завдяки її тісним особистим та творчим контактам із представниками ключових закладів музичної освіти регіону – Дрогобицького музичного фахового коледжу імені В. Барвінського та Дрогобицького педагогічного університету імені І. Франка, в якому Б. Фільц за визначні наукові та творчі здобутки 27.IX.2017 р. присвоїли звання Почесного доктора. Крім того, композиторка тісно співпрацювала з членами Дрогобицької організації Національної Спілки композиторів України. Доведено, що дослідницькі праці дрогобицьких вчених суттєво збагатили наукове фільцезнавство. Мисткиня опублікувала декотрі свої праці у наукових виданнях міста, неодноразово виступала на наукових конференціях, читала лекції, була присутньою на творчих зустрічах, авторських концертах і презентаціях. Відзначено, що у дрогобицьких видавництвах вперше побачила світ низка нотних видань композиторки, а дрогобицькі музиканти стали першовиконавцями низки її творів. Збереглась велика частина свідчень та матеріалів про перебування Б. Фільц у Дрогобичі.

***Ключові слова:** Богдана Фільц, Дрогобич, заклад музичної освіти, мисткиня, дрогобицькі музиканти, музичний коледж, педагогічний університет.*

Mykola LASTOVETSKY,

orcid.org/0000-0002-6208-070X

Teacher-Methodologist

Drohobych Music Professional College named after Vasyl Barvinsky,

Associate Professor at the Musicology and Piano Department

Institute of Music of Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University

(Drohobych, Lviv region, Ukraine) zoriana0705@gmail.com

Lyubomyra LASTOVETSKA,

orcid.org/0000-0001-6069-1606

Associate Professor at the Musical Education and Conducting Department

Institute of Music of Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University

(Drohobych, Lviv region, Ukraine) zoriana0705@gmail.com

CREATIVE CONTACTS OF BOHDANA FILTS WITH THE ART CIRCLES OF DROHOBYCH

The purpose of the research is to consider the creative contacts of Ukrainian composer and musicologist Bohdana Mykhailivna Filts (1932 – 2021) with representatives of music and art circles of Drohobych. The methodology of the article

is based on the application of integrated approach, with the principal importance of theoretical, analytical, typological and comparative general methods. Scientific novelty lays in addition to the existing knowledge in the field of Filts Studies on the specifics of her interaction with the Drohobych elite. The conclusions emphasize that the composer's visits to the city were systematic, especially in the late period of her life. They favorably effected on the intensification of the musical life of the region, primarily due to her close personal and creative contacts with representatives of key institutions of music education in the region – Drohobych Music Professional College named after V. Barvinsky and Drohobych Pedagogical University named after I. Franko, where B. Filts for outstanding scientific and creative achievements was awarded the title of *Honoris Causa* (27.IX.2017). In addition, the composer closely cooperated with members of the Drohobych organization of the National Union of Composers of Ukraine. It is proved that the research works of Drohobych scientists have significantly enriched the scientific Filts Studies. The artist has published some of her works in scientific collections of the city, has repeatedly appeared at scientific conferences, lectured, attended creative meetings, author's concerts and presentations. It is noted that a number of music editions of the composer were published for the first time in Drohobych publishing houses and Drohobych musicians became the first performers of a number of her works. A lot of materials about B. Filts's visits to Drohobych have been remained.

Key words: Bohdana Filts, Drohobych, music educational institutions, artist, Drohobych musicians, music college, pedagogical university.

Постановка проблеми. 05 травня 2021 р. відійшла у вічність відома українська композиторка і музикознавчиня Богдана Михайлівна Фільц (1932–2021). Особливої актуальності набувають питання, пов'язані з дослідженням мистецьких взаємин мисткині із сучасниками, з вивченням особистісно-комунікаційних координат її життя. Б. Фільц підтримувала тісні творчі зв'язки з дрогобицькими музикантами, часто була у місті Котермака, брала активну участь у культурно-мистецькому житті краю.

Аналіз досліджень. Попри те, що аналізу різних векторів композиторського та наукового доробку мисткині присвячено чимало розвідок, у пропонованій статті вибрано мало вивчений аспект її життєтворчості – її контакти з Дрогобиччиною. Аналізуючи дослідження з окресленої теми, варто назвати праці дрогобицьких науковців І. Бермес, М. Ластовецького, В. Грабовського, Л. Філоненка, О. Німилович, У. Молчко, О. Фрайт, Дз. Василик, Н. Синкевич, Л. Садової, А. Мельник, А. Славича, З. Лельо, Л. Магур, Н. Ек, Н. Стронської, Х. Голубінки та ін.

Мета статті – дослідити особливості мистецької взаємодії Б. Фільц із музикантами Дрогобича.

Виклад основного матеріалу. Ім'я композиторки Б. Фільц – провідної наукової співробітниці відділу музикознавства Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського, докторки філософії, Лауреатки премій ім. М. Лисенка та ім. В. Косенка, мистецької премії «Київ», Заслуженої діячки мистецтв України, почесної докторки ДДПУ імені І. Франка, лауреатки Всеукраїнського конкурсу композиторів «Духовні псалми III тисячоліття», кавалера ордена Святої Великомучениці Варвари, постійної стипендіатки фонду «Україна – XXI століття», членкині НСКУ – широко відоме як в Україні, так і далеко за її межами.

Упродовж життя мисткині відбувалися її тісні контакти із дрогобицькими музичними колами. Очевидно, що найбільш активно і продуктивно Б. Фільц співпрацювала з представниками двох музично-навчальних осередків краю – Дрогобицьким музичним училищем імені В. Барвінського (нині Дрогобицький музичний фаховий коледж імені В. Барвінського), музично-педагогічним факультетом (нині Інститут музичного мистецтва) Дрогобицького педагогічного університету імені І. Франка та Дрогобицькою організацією НСКУ.

Враження про один із перших візитів Б. Фільц до Дрогобича наприкінці 1982 р. містяться у публікації М. А. Ластовецького «Творча зустріч з композитором», надрукованій 12 січня 1983 р. у газеті «Радянське слово» (№ 7) (нині – «Галицька зоря»). Як слушно відзначив Л. Філоненко, контакти Б. Фільц із дрогобичанами у 1980-х роках інтенсифікувались, коли деякі науковці навчалися в аспірантурі, захистили кандидатські дисертації та проходили стажування і курси підвищення кваліфікації за місцем роботи мисткині – у ІМФЕ ім. М. Рильського (Філоненко, 2018: 135). Варто зазначити, що візити Б. Фільц на Дрогобиччину почастишали у пізній період її життя, коли у місті активізувались наукова та концертна діяльність, фестивальний рух, видавнича справа та ін.

Загалом, історію творчої взаємодії композиторки з дрогобицькими музикантами можна окреслити кількома векторами.

1. Авторські концерти

Мисткиня радо приймала запрошення на авторські концерти у Дрогобичі, часто з нагоди відзначення її ювілейних дат, і відвідала місто у 1982, 1992, 2002, 2007, 2014 та 2017 роках. На цих творчих вечорах у виконанні студентсько-викладацького складу музичних закладів міста був представлений фактично увесь її доробок – хоролий, симфонічний, інструментальний, камерно-

вокальний та ін. Варто зазначити, що твори мисткині постійно включені до концертного та навчального репертуарів музично-освітніх закладів міста, вони є «вдячним» матеріалом для демонстрації виконавської майстерності, з успіхом сприймаються слухачською аудиторією. Зокрема, в 2002 р. фортепіанні твори Б. Фільц прозвучали у виконанні студентів Г. Проць та І. Лемех класу Є. Косинської, викладача-методиста музичного училища (нині коледжу).

Слід зазначити, що «авторські турне» Б. Фільц, крім Дрогобича, включали й інші міста Західної України – Львів, Яворів, Трускавець, Самбір, Стрий, Калуш, Долину та ін. Як зауважив Л. Філоненко, «Музичні фестивалі, присвячені творчості Богдани Фільц – визначної композиторки сучасності, вже стали доброю традицією на Львівщині» (Філоненко, 2018: 134).

02 листопада 2007 р. з нагоди 75-річчя від дня народження мисткині відбувся її авторський концерт у виконанні студентів та викладачів музично-педагогічного факультету. За словами О. Німич, це був початок її ювілейного «галицького турне», позаяк 03 листопада відбувся концерт з її творів у Дрогобицькій ДМШ № 1, 04 листопада – у Львівській філармонії, 06 листопада – у Дрогобицькому музичному училищі, 07 листопада – у Народному домі м. Стрий, 08 листопада – творча зустріч з ювіляркою у Стрийській музичній школі імені О. Нижанківського, 09 листопада – концерти з її творів у Долині та Калуші.

Під час неодноразових відвідин Дрогобицького музичного училища Б. Фільц була в кімнаті-музеї імені В. Барвінського, залишила трепетні відгуки у Книзі почесних гостей цього навчального закладу. Вона радо та щемливо сприйняла факт присвоєння училищу з нагоди відзначення 50-річчя з дня заснування закладу в 1995 р. імені Василя Барвінського (1888–1963) – видатного українського композитора, піаніста, педагога, музичного критика, організатора музичного життя. Адже В. Барвінський не лише підтримав Б. Фільц на початку її музичної кар'єри, а й рекомендував мисткиню до вступу в Спілку композиторів, відредагував та підготував до друку деякі її твори.

Останні відвідини Б. Фільц музичного училища (коледжу) відбулися у листопаді 2017 р. На авторському концерті до 85-річчя від дня її народження 23 листопада твори мисткині прозвучали у виконанні студентів фортепіанного відділу, учнів школи педагогічної практики, дитячого хору «Барвінок» (керівник Л. Дзиндзюра), солістів Н. Цигилик-Чумак, Л. Павлінської та В. Білас. Як зазначила Л. Соловей, «всім виконавцям вдалося

професійно, з особливим натхненням відтворити яскравий, радісний, подеколи драматичний, але завжди одухотворенно-прекрасний світ музики Б.Фільц. Чимало добрих слів було сказано ювіляркою всім виконавцям... Квіти, овації, бурхливі оплески вщент заповненої зали – чи не найвищий вияв любові, визнання творчості Богдани Фільц» (Соловей, 2017).

2. Участь Б. Фільц у фестивалях та конкурсах

З 8-го по 12-те грудня 1993 р. в м. Дрогобичі відбувався перший фестиваль української музики «Струни душі нашої», приурочений до 125-річчя від часу заснування Товариства «Просвіта» (Німілович, Філоненко, 2013: 84). Почесними гостями фестивалю стали Б. Фільц та уродженець міста, доктор мистецтвознавства, професор Богдан Сюта. У програмі концертів фестивалю, з-поміж інших композицій, виконувались твори і Б. Фільц.

У 2002 р., мисткиня разом із піаністами Олегом Криштальським (1930–2010) (голова журі), Марією Крих (1934–2020), Олексієм Максимовим та музикознавцем Стефанією Павлишин (1930–2021) входила до складу журі Першого Галицького регіонального конкурсу юних піаністів ім. В. Барвінського.

Святкова академія від 22 листопада 2017 р. з нагоди вручення Б. Фільц диплому Почесного доктора (*Honoris Causa*) ДДПУ імені І. Франка продовжилася фестивалем «Любимо землю свою», приуроченим до 85-річчя від дня народження мисткині, який тривав чотири дні (з 21 по 24 листопада 2017 р.) й охопив низку міст – Дрогобич, Трускавець, Стрий та Самбір. Лейтмотивом фестивалю стала стрічка з хорового твору композиторки на слова М. Сингаївського, який «втільє творче кредо композиторки, її мистецьке звернення до молодого покоління плекати любов до України...» (Філоненко: 2018, 134). На фестивалі відбулась низка ювілейних заходів – творчі вечори мисткині (в педагогічному університеті – за участю окремих солістів, студентської народної хорової капели «Gaudeamus» під орудою заслуженого працівника культури України С. Дацюка, хорових класів Інституту музичного мистецтва (керівники Х. Голубінка та Г. Стець), хору «Оранта» Дрогобицької духовної семінарії блаженних священномучеників Северина, Якима та Віталія під орудою А. Буня), дитячо-молодіжного хору «Відлуння» церкви Пресвятої Трійці м. Дрогобича під керуванням Н. Бунь), експозиція наявних та презентація її нових нотних видань та ін. Як резюмував Л. Філоненко, «сердечна, тепла атмосфера зустрічей <...> підтверджує,

що її музика наповнена глибоким філософським осмисленням, історичними паралелями між героїкою давніх і сучасних поколінь українців, глибокими інтимними переживаннями, несе оптимізм і позитивні емоції, вона оригінальна, наскрізь пронизана українськими народними елементами, захоплює глибиною і лютим музичної думки, блискучою формою, сердечністю, патріотизмом і щирістю» (Філоненко, 2018: 139).

3. Участь мисткині у наукових конференціях

Б. Фільц неодноразово брала участь у науково-практичних конференціях, які відбувалися в місті Дрогобичі. Зокрема, 11 грудня 2006 р. вона виступила із доповіддю на конференції «Франко і музика», в рамках якої відвідала батьківщину І. Франка – село Нагуєвичі Дрогобицького району.

02 листопада 2007 р. Б. Фільц була запрошеною гостею та доповідачем на святкуваннях річниці музично-педагогічного факультету, в рамках яких відбулися урочиста академія та Всеукраїнська науково-практична конференція «Творчість Богдани Фільц в контексті української музичної культури та освіти», приурочена до 75-річчя від дня народження мисткині.

У 2008 р. мисткиня взяла участь у Всеукраїнській науковій конференції, присвяченій 120-річчю від дня народження В. Барвінського. Матеріали її доповіді були опубліковані у науково-педагогічному журналі ДДПУ ім. І. Франка «Молодь і ринок» (№ 2 (37) лютий 2008; № 3 (50) березень 2009).

У 2014 р. мисткиню запросили до Дрогобича на презентацію двох навчальних посібників педагогічного репертуару з її творами («Хорові твори на слова Кобзаря» та «Калина міряє коралі»). З цієї нагоди вона підготувала для дрогобичан доповідь. 23-24 листопада 2014 р. Б. Фільц була учасницею проекту із символічною назвою «До відважних світ належить!», організатором та координатором якого виступила старший викладач педагогічного університету Дзвенислава Василик (Василик, 2016: 116).

Під час відвідин музично-педагогічного факультету мисткиня неодноразово читала лекції для студентсько-викладацького складу про тенденції розвитку української музики ХХ століття та творчість українських композиторів, наголошуючи на «винятковому значенні відтворення національного колориту поезії для плідного розвитку української музики, називаючи при цьому імена наших світочів Т. Шевченка, Лесі Українки, І. Франка» (Синкевич, Зельман, 2019: 38).

4. Внесок дрогобицьких науковців у фільцезнавство

Значна кількість розвідок дають підстави констатувати, що центральну позицію в науковому

фільцезнавстві займають праці дрогобицьких вчених. У 2008 р. у щомісячному науково-педагогічному журналі ДДПУ імені І. Франка «Молодь і ринок» (№ 2 (37), лютий) було поміщено 18 статей, присвячених аналізу різних аспектів життєвого та творчого шляху мисткині: зокрема, було доповнено штрихи її творчого портрету (Л. Філоненко), визначено роль Яворівщини у формуванні життєвого та мистецького кредо композиторки (І. Бермес), досліджено генезу та жанрово-тематичні пріоритети її творчості (М. Ластовецький), місце творів композиторки в сучасному соціокультурному середовищі (В. Грабовський), з'ясовано вплив «львівської композиторської школи» на творче формування Б. Фільц (З. Лельо), висвітлено роль її фортепіанної музики у становленні української піаністики (Л. Садова), досліджено стилістику та поетику її фортепіанного концерту (О. Фрайт), особливості виконавської інтерпретації творів для фортепіанного ансамблю (О. Німилевич), стилістичні ознаки фортепіанних циклів Б. Фільц (Н. Ек) та їх роль в професійній підготовці майбутнього вчителя музики (Н. Сторонська), розглянуто камерно-інструментальні твори композиторки (А. Славич), висвітлено її творчу співпрацю із Т. Савчинською-Латик (У. Молчко), вивчено пізнавально-виховний аспект її хорової збірки «Сонце в жменьці» (Н. Синкевич), творчу співпрацю з Київським камерним хором «Хрещатик» (А. Мельник).

Цінно, що праці саме дрогобицьких вчених стали осердям збірника наукових статей на пошану Б. Фільц «Музична україністика: сучасний вимір» (вип. 5, ред.-упор. В. Кузик), який побачив світ у Києві в ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України в 2010 р. Зокрема, у ньому містяться публікації В. Грабовського («Б. Фільц у краю Франковім»), М. Ластовецького («Про генезу та жанрово-тематичні пріоритети творчості Б. Фільц»), Л. Філоненка (у співавторстві з Я. Матюхою) («Деякі штрихи до портрета Б. Фільц»), У. Молчко («Фортепіанний цикл Б. Фільц «Музичні присвяти»»), О. Німилевич та У. Молчко («До питання інтерпретації творів для фортепіанного дуету Б. Фільц»), Л. Садової («Роль фортепіанної музики Б. Фільц у формуванні української піаністики»), О. Фрайт («Окрилена музою щедрість душі (про монографію М. Загайкевич «Б. Фільц. Творчий портрет»)»).

В інших виданнях також знаходимо розвідки дрогобицьких науковців, присвячені: вшануванню Б. Фільц дрогобичанами (М. Ластовецький, О. Німилевич, Н. Сторонська), специфіці її творчих уподобань як композиторки і музикознавиці (М. Ластовецький), аналізу солоспівів Б. Фільц на

вірші Т. Савчинської-Латик (У. Молчко), співпраці композиторки з самбірським товариством «Просвіта» (Дз. Василик), аналізу хорових творів на слова Т. Шевченка (Дз. Василик), особливостей хорового письма в творі «Земле моя» (Х. Голубінка) та ін. У 2003 р. в дрогобицькому видавництві «Коло» побачила світ праця «Фортепіанна та хорова творчість Богдани Фільц для молоді» Л. Магур та О. Фрайт.

5. Нотні видання (в т. ч. першовидання) творів

Б. Фільц та їх презентація

У місті Котермака з'явилася лєвова частка нотних видань композиторки, причому, більшість з них – першовидання (!). Підтвердженням цього є публікація близько 25-ти авторських збірок Б. Фільц у вигляді навчальних посібників із грифом ДДПУ імені І. Франка та 5-ти збірників педагогічного репертуару (під редагуванням та упорядництвом С. Дацюка, Л. Філоненка, Дз. Василик, О. Німилович, У. Молчко).

Зокрема, в Дрогобичі побачили світ такі збірки творів Б. Фільц: «Сонце в жменьці» на слова Й. Фиштика (передмова В. Грабовського) (Відродження, 2000), «Largo lamentoso» (упоряд. У. Молчко, О. Німилович), (Коло, 2004), «Закарпатські новелети» (ред.-упоряд. О. Німилович) (Посвіт, 2010), «Фортепіанні твори для дітей» (ред.-упоряд. О. Німилович) (Посвіт, 2011), «Хорові кантати: «Любіть Україну», «Юнакові», «Пори року»» (ред.-упоряд. О. Німилович) (Посвіт, 2012), «Калина міряє коралі... Вокальний цикл на слова Л. Костенко» (ред.-упоряд., вступ. ст. О. Німилович) (Посвіт, 2014), «Хорові твори на слова Т. Шевченка» (ред.-упоряд., вступ. ст., метод. рекомендації Дз. Василик) (Посвіт, 2014), «Музичні Фрески. Для фортепіано» (ред.-упоряд., вступ. ст. О. Німилович) (Посвіт, 2015), «Золота колиска. Цикл солоспівів на вірші Ліни Костенко» (ред.-упоряд. О. Німилович, Дз. Василик, вст. ст. О. Німилович) (Посвіт, 2016); «Шукай краси, добра шукай! Хорові твори та солоспіви на вірші Івана Франка» (ред.-упоряд. О. Німилович, Дз. Василик, вст. ст. Б. Фільц, О. Німилович, Дз. Василик) (Посвіт, 2016), «Яворівські іграшки. Для фортепіано» (ред.-упоряд., вст. ст. О. Німилович) (Посвіт, 2017), «Велети розкутого

духу. Солоспіви для голосу в супроводі фортепіано» (ред.-упоряд. О. Німилович) (Посвіт, 2017), «Лісова школа: опера-казка» (лібрето Т. Савчинської-Латик; ред.-упоряд., вст. ст. О. Німилович) (Посвіт, 2017), «Вибрані твори для скрипки і фортепіано» (ред.-упоряд. О. Німилович, Дз. Василик) (Посвіт, 2019), «Переливи барв. 20 солоспівів на вірші українських поетів: для голосу з фортепіано» (ред.-упоряд. О. Німилович, Дз. Василик) (Посвіт, 2020).

Презентація цих творів відбувалася у Дрогобичі на творчих вечорах, часто за особистої присутності Б. Фільц. Зокрема, під час зустрічі з мисткинею в рамках проекту «До відважних світ належить!» в залі педагогічного університету відбулись презентації таких із вищезазначених видань: 24 листопада 2014 р. – хорових творів на слова Т. Шевченка, циклу «Калина міряє коралі» (у виконанні І. Кліш (сопрано) та О. Німилович (партия фортепіано)). Також на концерті прозвучали Хоровий Реквієм «Ангелику» пам'яті Небесної Сотні на слова Олега Германа, солоспіви «Сни журавлині» (присвячений Миколі Мордюку, чоловікові композиторки) та «Маленькій Мар'яні» (у виконанні В. Білас (мец-сопрано) і Н. Нестерівської (партия фортепіано)) на слова О. Маландія.

Висновки. Б. Фільц завжди була бажаною гостею в місті Дрогобичі. Її творчі контакти з мистцями краю характеризувались особливою інтенсивністю та результативністю. Підтвердженням цього є: активна практика виконання її композицій, значна кількість нотних видань, які побачили світ у місті Котермака, великий масив наукових фільцезнавчих студій, чималий обсяг епістолярію, світлини та відеоматеріали з творчих зустрічей, презентацій та авторських концертів. Мистецька співпраця дрогобичан з Б. Фільц була позначена високим градусом активності та продуктивності. Дрогобицьким вченим та дрогобицьким видавництвам належить «пальма першості» у всеукраїнському масштабі в царині видання композицій Б. Фільц та науководослідницького осмислення її життєтворчості.

Перспективи подальших розвідок полягають у підготовці збірки спогадів дрогобицьких музикантів про особисте спілкування з мисткинею та їхні творчі взаємини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Василик Дз. Богдана Фільц і товариство «Просвіта» м. Самбора. *Молодь і ринок* : щомісячний науково-педагогічний журнал. 2016. № 9 (140) вересень. С. 114–118. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2016_9_26 (дата звернення: 01.11.2021).
2. Німилович О., Філоненко Л. Нестримність музичної стихії Володимира Грабовського. *Українська музика: науковий часопис* / гол. ред. І. Пилатюк. Львів: ЛНМА імені М.В. Лисенка, 2013. Число 3 (9). С. 83–88.
3. Синкевич Н., Зельман Н. Хорова Шевченкіана Богдани Фільц для дітей. *Актуальні питання гуманітарних наук* : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету

імені Івана Франка / [ред.-упор. М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря. Дрогобич: видавничий дім «Гельветика», 2019. Вип. 26. Т. 2. С. 37–42. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/26_2019/part_2/7.pdf (дата звернення: 01.11.2021).

4. Соловей Л. Богдана Фільц – наша гостя! *Офіційний сайт Дрогобицького музичного фахового коледжу імені В. Барвінського*. 29.11.2017. URL: <http://new.ddmu.org.ua/2017/11/29/%D0%B1%D0%BE%D0%B3%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%B0-%D1%84%D1%96%D0%BB%D1%8C%D1%86-%D0%BD%D0%B0%D1%88%D0%B0-%D0%B3%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8F/> (дата звернення: 01.11.2021).

5. Філоненко Л. Фестиваль музики Богдани Фільц. *Українська музика : науковий часопис* / гол. ред. І. Пилатюк. Львів: ЛНМА імені М.В. Лисенка, 2018. Число 1 (27). С. 134–139. URL: <https://ukrmus.files.wordpress.com/2018/06/2018-1-n27-21.pdf> (дата звернення: 01.11.2021).

REFERENCES

1. Filonenko L. Festyval muzyky Bohdany Filts [Bohdana Filts's Music Festival]. *Ukrainska muzyka: naukovyi chasopys* [Ukrainian music: scientific journal] / hol. red. I. Pylyatiuk. Lviv, 2018. Chyslo 1 (27). P. 134–139. URL: <https://ukrmus.files.wordpress.com/2018/06/2018-1-n27-21.pdf> [in Ukrainian] (Last accessed: 01.11.2021).

2. Nimylovych O., Filonenko L. Nestrymnist muzychnoi stykhii Volodymyra Hrabovskoho [Incontinence of Volodymyr Hrabovsky's musical activity]. *Ukrainska muzyka: naukovyi chasopys* [Ukrainian music: scientific journal] / hol. red. I. Pylyatiuk. Lviv, 2013. Chyslo 3 (9). P. 83–88. [in Ukrainian]

3. Solovei L. Bohdana Filts – nasha hostia! [Bohdanf Filtz – is our guest!] *Ofitsiyni sait Drohobytskoho muzychnoho fakhovoho koledzhu imeni V. Barvinskoho* [Official Site of Drohobych Music Professional College named after V. Barvinsky]. 29.11.2017. URL: <http://new.ddmu.org.ua/2017/11/29/%D0%B1%D0%BE%D0%B3%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%B0-%D1%84%D1%96%D0%BB%D1%8C%D1%86-%D0%BD%D0%B0%D1%88%D0%B0-%D0%B3%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8F/> [in Ukrainian] (Last accessed: 01.11.2021).

4. Synkevych N., Zelman N. Khorova Shevchenkiana Bohdany Filts dlia ditei [Choral Shevchenko's works of Bohdana Filts for children]. *Aktualni pytannia humanitarnykh: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka* [Humanities science current issues: interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State pedagogical university young scientists research papers] / red.-upor. M. Pantjuk, A. Dushnyi, I. Zymomria. Drohobych: vydavnychiy dim «Helvetyka», 2019. Vyp. 26, t. 2. S. 37–42. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/26_2019/part_2/7.pdf [in Ukrainian] (Last accessed: 01.11.2021).

5. Vasylyk Dz. Bohdana Filts i tovarystvo «Prosvita» m. Sambora [Bohdana Filts and the «Enlightenment Society» of Sambir]. *Molod i rynek: shchomisiachnyi nauково-pedahohichnyi zhurnal* [Youth and market: monthly scientific-pedagogical journal] / shef-red. N. Skotna, hol. red. N. Prymachenko. Drohobych: ShVYDKODRUK, 2016. № 9 (140) veresen. P. 114–118. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2016_9_26 [in Ukrainian] (Last accessed: 01.11.2021).